

кої діяльності немає взагалі, а санкції конструюються переважно на основі співвідношення з іншими санкціями. Рівень правосвідомості суспільства, громадська думка, вітчизняний та зарубіжний досвід законотворчості, при відборі обставин, для їх регламентації у вигляді ознак, що кваліфікують злочин, безумовно слід враховувати, проте ці фактори ніколи не дадуть чіткої відповіді на питання про допустимість регламентації тієї чи іншої обставини скоєння злочину у вигляді ознак, що кваліфікують злочин.

З урахуванням вищевикладеного, пропонуємо при вирішенні питання чи може певна обставина скоєння злочину взагалі бути регламентовано у вигляді ознаки, що кваліфікує злочин, слід провести його перевірку на відповідність двом критеріям:

- по-перше – чи стосується конкретної обставини процесу скоєння злочину, і чи відображається вона у самому злочині, отримуючи при цьому можливість впливу на суспільну небезпеку;
- по-друге – чи існує реальна можливість виявлення та доведення наявності такої обставини у процесі кримінального судочинства.

На рівні конкретного складу злочину такий відбір пропонуємо здійснювати на основі встановлення: суттєвості, безумовності впливу обставин на суспільну небезпеку; фактичної, а окремих випадках і можливої поширеності обставин під час скоєння злочинів певного виду; а також необхідності регламентації обставин, спричинених відсутністю інших способів повного обліку суспільної небезпеки злочину з такими обставинами.

ПОНЯТТЯ ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ

Сорока Анастасія,
студентка 2 курсу, групи 20-Д
Криворізького факультету НУ «ОЮА»
Науковий керівник:
Бобошко О. М., старший викладач
кафедри кримінально-правових дисциплін

Вивчення особи злочинця є однією з центральних проблем, що має теоретичне і практичне значення. Варто погодитись з А. І. Долговою, яка вказує, що для обґрунтування вибору і стратегії боротьби із злочинністю, особливо для розробки спеціальних запобіжних заходів, важливо мати глибокі знання про особу злочинця.

Поняття «особистість злочинця» є доволі складним. Необхідно зазначити, що воно утворене з двох частин: соціологічної – «особистість» та юридичної – «злочинець». Злочинець – це особа, яка вчинила передбачене законом антигромадське діяння і визнана винною в результаті судового

розгляду. В свою чергу, особистість злочинця – це поняттям, що охоплює біологічні, психологічні та соціальні ознаки, риси та властивості, що визначають особистість як людину, що вчинила злочин. У кримінологічній науці існує низка визначень особи злочинця, які можна об'єднати за такими трьома ознаками:

1. Формальна ознака передбачає підхід, за яким особа злочинця розглядається як особа людини, що вчинила злочин, з наданням їй цілісної характеристики.

2. Змістовна ознака передбачає окрему характеристику особи злочинця у зв'язку з учиненням нею злочину та наявністю причинного зв'язку між суспільно небезпечним діянням та особою.

3. Формально-змістовна ознака – та, за якою виділяється стан особи в момент учинення злочину, а саме коли до та після вчинення злочину особа не може вважатися «особою злочинця».

Як наголошують І. М. Данишин та А. П. Закалюк, особа злочинця – це сукупність суттєвих та усталених соціальних властивостей та ознак, соціально значущих біопсихічних особливостей індивіду, які об'єктивно реалізуються у конкретному вчиненому злочині, надають вчиненому діянню характер суспільної небезпеки, а винному – властивість суспільної небезпечності, у зв'язку з чим особа притягається до кримінальної відповідальності, передбаченої кримінальним законодавством. Разом із тим, виходячи із загальних уявлень про особу, будь-яка людина, яка усвідомлює свої дії і свідомо поводить, є особистістю. Особистістю визнається і злочинець – осудна особа, яка досягла віку кримінальної відповідальності і визнана винною у вчиненні суспільно небезпечного діяння.

Більшість кримінологів розглядають особу злочинця як особу людини, котра вчинила злочин. Іншої точки зору дотримувався А.Ф. Зелінський, який вважав, що про особу злочинця можна говорити лише по відношенню до людини, винної в злочинній діяльності, тобто яка вчинила систему умисних цілеспрямованих дій, передбачених кримінальним законом, спрямованих на реалізацію загального для них мотиву. В інших випадках можна говорити лише про осіб, що вчинили злочини. Тому можна зазначити, що особистість злочинця – це сукупність соціально-демографічних, психологічних та моральних характеристик, які тією чи іншою мірою типово притаманні людям, винним у злочинній діяльності.

Структуру особи злочинця можна поділити на такі основні елементи: соціально-демографічні ознаки – це відомості про стать, вік, місце народження і проживання, громадянство, рід занять, освіта, сімейний стан; морально-психологічні якості, тобто її внутрішній світ Моральні якості і психологічні

особливості у своїй сукупності відповідають на питання: чому індивід вчинив злочин? правова свідомість проявляється в усвідомленій повазі до права, розумінні його цінності, дотриманні прав та обов'язків; моральна свідомість особистості проявляється в її ставленні до загальноприйнятих і усталених норм моралі, правил поведінки та взаємоповаги і добровільному їх дотриманні; кримінально-правові ознаки - згідно з кримінальним законодавством України суд під час призначення покарання має враховувати характер і ступінь суспільної небезпечності вчиненого злочину, особу винного, його ставлення до вчиненого й обставин справи, які пом'якшують або обтяжують відповідальність, зокрема до таких ознак можна віднести характеристику вчиненого злочину - це дані про одиничний чи груповий характер злочинної діяльності, форма співучасті, інтенсивність злочинної діяльності.

Поведінка людини і її взаємини з оточуючими залежить як від зовнішніх, так і від внутрішніх чинників, що впливають на особистість. Тобто ми розуміємо, що злочинцями не народжуються. А отже в процесі свого формування, залежно від умов життя і виховання, людина набуває як позитивних якостей, так і негативних. Останні можуть не проявитися в якості злочину протягом її життя. Таким чином вважати людину злочинцем чи її особистість злочинною можна тільки після здійснення нею злочинного діяння.

Узагальнене поняття особи злочинця є певною абстракцією, поки воно не наповнюється конкретним змістом, зокрема соціально-демографічною, психологічною та моральною характеристиками, бо комплексне вивчення особи злочинця не повинно обмежуватися встановленням окремих ознак, які характеризують особу поверхово, а має проводитися з необхідною глибиною у їх взаємодії, з метою застосування адекватних заходів для її корекції і недопущення вчинення нею нових злочинів.

**ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ,
ВЧИНЕНИХ З МОТИВІВ РАСОВОЇ, НАЦІОНАЛЬНОЇ
ЧИ РЕЛІГІЙНОЇ НЕТЕРПИМОСТІ**

Чайка Анна,
студентка 2 курсу магістратури
Криворізького факультету НУ «ОЮА»
Науковий керівник:
Погорілецька А. В., старший викладач
кафедри кримінально-правових дисциплін

Злочини проти життя та здоров'я особи, які вчинені з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості, мають певні відмінності в об'єктивній стороні своїх складів, майже не відрізняються у цьому аспекті